

Zázraky naší doby Athos a konec světa

Pravoslavná církevní obec v Jihlavě

Zázračná proměna v Lancianu

Stalo se to v 8. století – ještě v dobách jednoty mezi západními a východními křesťany.

V kostele sv. Legoncía v italském městečku Lanciano sloužili liturgii. Vše šlo jako obvykle, leč náhle sloužící jeromonach byl přemožen rouhavou myšlenkou: „Možná, že je to všechno pouhý symbol – že by se chléb a víno proměnily v Tělo a Krev Kristovy? Kdo to může dokázat? Vždyť navenek vše zůstává, tak jako předtím!“ Odháněl od sebe tyto pochybnosti, ale dotěrná myšlenka se úporně vracela. A pod klenbami chrámu zněla slova konané svatě Tajiny (tj. Eucharistie).

Posvátné chvění pronikalo mnicha, ale pochybnosti ho neopouštěly: „Ano, Kristus je všemohoucí Bůh, je beránkem obětovaným, který se dobrovolně vydal na smrt pro nás hříšné. Může všechno, vždyť vstal z mrtvých! Co je to pro něho proměnit víno a vodu v krev a chléb v tělo. Jenže cožpak od nás neodešel, když se před zraky učedníků vznesl na nebesa? A jak je možné, aby když má jedno nerozdělené tělo, rozdával sebe všude stále znovu a znovu? Není svatá Eucharistie obyčejnou vzpomínkou, obřadem?“ Marně se kněz snažil obnovit ve své duši pokoj a víru.

Mezitím proběhlo proměnění, a když se slovy modlitby rozlomil eucharistický chléb, rozlehl se v malém chrámu překvapený výkřik. Pod jeho prsty se lámaný chléb změnil na něco jiného. Hned nepochopil, v co přesně se chléb proměnil, ale nebyla to prosfora. A v kalichu již nebylo víno, ale hustá jasně červená tekutina, podivuhodně podobná krvi.

Ohromený mnich hleděl na předmět, který měl v rukách - byl to tenký odřezek těla, podobající se lidské svalové tkáni. Ostatní mniši se shromáždili kolem kněze a omráčení zázrakem nebyli schopni skrývat úžas. Kněz se před nimi vyznal ze svých pochybností a po ukončení bohoslužby padl na kolena a pohroužil se v dlouhou modlitbu. Zač se modlil? Děkoval za toto znamení šňůry? Prosil o prominutí své malověrnosti? Jediné, co víme jistě, je, že od těch dob opatrují v Lanciano již po 12 století Krev a Tělo, které se zmaterializovaly v chrámě sv. Legoncía (dnes Františka). Zpráva o zázraku se rychle rozlétna po okolí a do Lančana se začaly táhnout šňůry poutníků...

Uplynula staletí. Zázračné dary se staly předmětem výzkumu vědců. Od roku 1574 s nimi byly prováděny rozličné pokusy a zkoumání; v r. 1970–71 byly provedeny experimenty. Odevzdejme slovo samotným vědcům.

Profesor lékařské fakulty Sienské univerzity Odoardo Linoli, uznávaný expert v oblasti anatomie, patologické histologie, chemie a klinické mikroskopie, vykonal se svými kolegy výzkum v listopadu r. 1970 a v březnu 1971; dobral se k závěru: svaté Dary (tak se říká Eucharistii), které jsou uchovávány v Lanciánu od 8. století, jsou skutečným lidským tělem a krví. Maso je částíčkou ze srdečního svalu, obsahuje myokard, endokard a bloudivý nerv. Jak tělo tak i krev patří k jedné krevní skupině, mimochodem právě k té, která byla zjištěna při průzkumu Turínského plátna. Vědci zvláště zdůraznili fakt, že nejpodivuhodnější je zachování těla a krve v průběhu dvanácti staletí za vlivu přirozených fyzikálních, atmosférických a biologických agens, bez umělé ochrany a speciálních konzervantů. Kromě toho – je-li krev přivedena do tekutého stavu je do našich časů schopna trasfúze, protože si zachovala všechny vlastnosti čerstvé krve. Dr. Rudgero Bertelli, profesor lidské anatomie Sienské univerzity, prováděl paralelní výzkum a získal stejné výsledky jako Linoli.

Při provádění opakovaných experimentů konaných v r. 1981 za použití dokonalejší aparatury a s ohledem na vědecký pokrok v oblasti anatomie a patologie, byly znovu potvrzeny původní výsledky.

Podle svědectví současníků zázraku materializovaná Krev se později srazila do pěti kuliček různé formy, poté zaschla. Zajímavé je, že každý z nich, vzatý odděleně, váží tolik kolik všech pět spolu! To protirečí základním principům fyziky, ale je to skutečnost. Objasnit toto se vědci nepokoušejí. Ani by to nemělo cenu. Je tím jenom potvrzeno učení Církve o tom, že v každé částěčce svatého Přijímání přijímáme celého Krista.

Takže v Itálii, ve městě Lanciano, v antickém poháru z jednoho kusu horského křišťálu jsou už 12 století před zraky těch, kdo si přejí, zázračné Dary Páně...

Přeloženo z ruských zdrojů

„Bůh je veliký“

Dva zázraky naší doby

Zázrak přesvaté Bohorodice — Panagia Saídnaja (Saidnaya)

V prosinci 2004 předstoupil před několik zpravodajských agentur jistý Saúdský muslim (Šachid D.), aby je informoval o následující neuvěřitelné události, která změnila jeho život. O příběhu informovala televize, internet i rozhlas, a koloval v novinách, časopisech a listech po Saúdské Arábii, Sýrii, Palestině a dalších okolních státech.

Hlavní hrdina této pozoruhodné události pochází z bohaté aristokratické saúdsko-arabské rodiny. Je to mladý, pohledný a vzdělaný člověk. Obvykle se o takových lidech světsky říká „oblíbenec štěstí“. Bylo tu však jedno „ale“...

Před několika lety se tento muž oženil s velmi bohatou muslimkou, ukázalo se však, že je neplodná. I přes všechny jejich snahy a mnoho prostředků vynaložených na nejmodernější lékařskou péči zůstávali, jak plynula léta, stále bezdětní. Několikrát vykonali pouť do Mekky a věnovali velké peněžní dary mešitám... Potomstva se však nedočkali. Mužovi rodiče mu radili, aby si svoji současnou ženu sice ponechal, ale oženil se přitom ještě s další (místní zákony totiž povolují mít současně až čtyři manželky). Rodina na Šachida tlačila neúprosně – rod potřebuje dědice.

I když byl tím vším už vyčerpán a skleslý na duchu, nepřijal radu svých rodičů, ale raději odjel se svojí manželkou na dovolenou do Sýrie. Když přijeli do Damašku, najali si tam limuzínu s řidičem, jehož si brzy oblíbili a který jim pak sloužil jako průvodce po všemožných památkách, jež po celé Sýrii navštěvovali. Po nějakém čase si řidič všiml, že saúdský pár prožívá hořkost, bolest a zármutek. Jak se s nimi blíže seznával, opatrně se jich otázel, proč vypadají tak nešťastně – bylo to snad proto, že nebyli spokojeni s jeho službami?

Manželé se řidiči svěřili, že se rmoutí, neboť nemohou mít děti. Řidič, který byl také muslim, a tak chápal celou tíživost jejich rodinné situace a požadavky rodu na dědice, jim ihned poradil, co by jim mohlo pomoci z jejich neštěstí. Je potřeba odjet do hor, kde mají v Sýrii křesťané – kon-

krétně pravoslavní (Antiochijského patriarchátu) – monastýr, ve kterém je divotvorná ikona Matky Boží jménem Panagia Saídnaja (arabské slovo značící „naše Paní“), a ta už pomohla stovkám neplodných manželských párů různých národností a náboženství. Hlavní je, aby jejich modlitba před divotvornou ikonou byla vroucí a upřímná. Lidem, kteří přicházejí do monastýru, je podán k snědení kousek knotu z lampády, která hoří před zázračnou ikonou. A pak jim „křesťanská Marie“ dá podle jejich víry to, co si přejí.

To Saúda i jeho ženu velice zaujalo, takže ač byli pravověrnými muslimy, rozhodli se poklonit se křesťanské svátosti a požádali řidiče, aby je odvezl do monastýru Saídnaji, „Paní křesťanů“. Jeli tedy do monastýru, aby učinili, jak jim poradil.

Monachyně je přijaly přívětivě. Manželé vykonali vše, co obvykle činí poutníci. Se slzami se modlili před zázračnou ikonou, objednali děkovné pobožnosti a dali štědré dary na monastýr. Zapsali si slova modlitby, aby se jimi také doma mohli obracet k Bohorodici. Vypili i lžičku posvátného oleje z lampády, která hoří před divotvornou ikonou. Při loučení jim monašky radily, aby si nezoufali, vždyť Boží Matka už tolikrát pomohla neplodným párům nekřesťanského náboženství!

Při odjezdu Šachid slíbil, že jestli jim dá Boží Matka mít dítě, daruje monastýru 80.000 dolarů a ještě 20.000 dolarů taxikáři, který jim návštěvu zde poradil.

Pak se manželé vrátili do vlasti a po nějakém čase žena skutečně zjistila, že je těhotná. Za devět měsíců porodila krásného chlapečka. Byl to vskutku zázrak přesvaté Bohorodice.

Jakmile jeho žena porodila, chtěl se Saúd vrátit do Sýrie, aby splnil svůj slib. Při příjezdu zavolal onomu řidiči, oznámil mu, že veze peníze, a požádal jej, aby ho vyzvedl na damašském letišti. Prosil jej také, aby vzal s sebou ještě dva muže jako ochranku. Avšak řidič byl záluďný a zlý, a tak přesvědčil dva své přátele (profesionální zločince), aby s ním jeli na letiště, vyzvedli bohatého Araba, obrali ho o jeho peníze a zabili ho. Přijeli tedy pro něj, a když odjížděli z letiště, aniž by ho napadlo, že ho chtějí zabít, slíbil Šachid přátelům řidiče za jejich ochranu, že i každému z nich dá 10.000 dolarů.

Šachid si již tak zvykl na modlitbu k přesvaté Bohorodici, že se ji tiše modlil všude, kde byl. V letadle i taxíku si Šachid šeptal slova děkonné modlitby ke Královně nebeské.

Muže, kteří vezli Šachida, neuspokojila odměna, jež jim byla slíbena, odbočili ze silnice vedoucí k monastýru, zajeli na opuštěné místo, kde Saúda zabili, uřízli mu hlavu a jeho tělo rozsekali na kusy. Zaslepení vášní a přemožení strašným činem, který spáchali, naházeli jeho ostatky do kufru auta místo toho, aby je tam prostě nechali. Poté, co si vzali všechny jeho peníze, prsteny, hodinky a vše ostatní, co měl u sebe, jeli hledat nějaké jiné odlehlé místo, kde by těla se zbavili.

Avšak na státní dálnici se jejich auto náhle zastavilo uprostřed silnice a nechtělo se pohnout z místa. Nato ti tři vystoupili z auta, aby zjistili, proč motor vysadil. Motor byl v pořádku, ale automobil z nějakých důvodů stál bez pohybu. Zatímco zločinci zkoumali motor, zastavil poblíž kolem projíždějící řidič a nabídl jim svou pomoc; oni se však obávali, že by jejich strašný čin mohl být odhalen, a tudíž předstírali, že žádnou pomoc nepotřebují, a hrubě ho odbyli. Jenže jak kolemjedoucí řidič odcházel, všiml si krve kapající vzadu z auta, a tak rychle odjel a hned přivolal policii; vždyt i ti muži vypadali podezřele. Když policisté přijeli, auto zločinců stálo stále na stejném místě; když sami uviděli pod autem louži krve, nařídili otevřít kufr.

Jakmile kufr otevřeli, před jejich očima se zkrvavené tělo napřímilo a Saúd se vyhoupl ven; ač se trochu zapotácel, byl – k úžasu všech – nejen naživu ale dobrého zdraví, a řekl jim: „Právě teď Panagia dokončila sešívání mého krku – právě tady“ (a ukázal jim na svém krku oblast „ohryzku“), „poté co sešila zbytek mého těla.“ Když to uviděli zločinci, v hrůze padli na kolena, trásli se děsem a vypověděli vše, co spáchali. Po chvíli zešíleli, váleli se po zemi, rvali si vlasy a křičeli: „Uřízli jsme mu přece hlavu, ale on ožil! Křesťanská Matka Marie vzkřísila Araba!“ Policie je spoutala, a jak je odvážela do psychiatrické léčebny, stále volali, že není možné, aby Arab, kterého zabili, stali a rozřezali, byl ještě na živu. Nikdy nezapírali svůj zločin, naopak všechny žádali, aby o tomto zázraku řekli co nejvíce lidem.

Ukázalo se, že si Šachid pamatoval do nejmenších podrobností vše, co se stalo a to nejen před vraždou, ale i co následovalo – jak mu stahovali prste-

ny, brali hodinky, odřezávali hlavu. Na to vše se díval jakoby ze strany a při tom cítil blahodatnou přítomnost Ježíše Krista a přesvaté Bohorodice.

Saúda hned poté odvezli do Damašku do nemocnice, aby podstoupil vyšetření, které potvrdilo, že šití bylo vykonáno velice nedávno, a tím byla zázračná událost potvrzena. Lékaři, kteří Šachida prohlíželi, o tom vydali písemnou zprávu. Stehy byly a stále jsou jasně zřetelné. Když Saúd vylezl z kufru auta, vypadal doslova jako znovustvořený a neustále přitom dosvědčoval, že Panagia spojila části jeho těla a vzkřísila jej s pomocí svého Syna.

Celou událost zkoumali i duchovní a hierarchové pravoslavné církve v Sýrii včetně samotného antiochijského patriarchy a metropolity chalenského Pavla. Byl konstatován zázrak.

Zpráva o události se rozšířila nejen po celé pravoslavné Sýrii, ale i v Řecku, Jerusalemě, Polsku, Bulharsku a Gruzii. Poutníci přinesli zvěst o této události i na Svatou Horu Athos.

Okamžitě po události Arab zavolal svým příbuzným, aby přijeli do Sýrie, a všichni pak společně jeli do monastýru Panagie Saídnaji. Šachid zde přinesl Bohu své modlitby a prosby. On a celá jeho rodina věnovali monastýru Matky Boží místo původního daru 80.000 dolarů nakonec celkem 800.000 dolarů.

Dnes, když muž vypráví detaily tohoto úžasného zázraku, začíná svůj příběh slovy: „Když se mi toto přihodilo, byl jsem muslimem.“ Nyní již on ani jeho rodina muslimy nejsou.

*Přeložil z anglického Petr Baudiš
(nepatrně doplněno dle dalších níže uvedených zdrojů)*

Dodatek redakce novin, vydávaných pravoslavným bratrstvem „Bratčín“

Po přečtení článku přemýšlíme: co na to čtenáři?, uvěří, že se to stalo? Podobné události najdeme i v životech svatých. Stát mečem a přece zůstav na živu, byl sv. Merkurij Smolenský (+1242), který sám šel proti celému vojsku. Něco podobného se stalo s popraveným ct. Kornilijem Pskovsko-pečerským (+1570). Před očima udivených katů se zvedl, vzal svou sřatou hlavu do rukou a odešel...

V akathistu velikomučednici Irině (1. století) v 8. ikosu čteme: „... jako ovečka

byla jsi bezbožným Savarijem státa a pohřbena, poté však z mrtvých vzkříšena jsi byla, držíc větvíčku ze stromu rajského, ... kráľi ses ukázala, aby ho poučila a zahanbila rouhače.“ Objasnění tohoto zázraku najdeme v životopisu sv. Ireny. Anděl Páně se jí zjevil a pravil: „Sice jsi už dokončila zápas svého utrpení, a náleží se, abys zesnula, jelikož ti náleží blaženost na nebesích, přece – aby se nepovyšovali bezbožníci a přestupníci, kteří se chlubí, že překonali moc Boha našeho, – jdi do města, aby tě uviděli živou a zahanbeni byli všichni bezbožní, poznavše, že Bůh náš je všemohoucí...“

To, že se takové zázraky děly v minulých staletích, znamená, že se mohou dít i dnes. Kolik jen známe případů uzdravení z rakoviny, navrácení do života lidí, kteří už byli mrtví? Pro Boha není nic nemožného! Připomeňme si slova evangelia: „Podle vaší víry staniž se vám“ (*Matouš 9,33*).

O tomto zázraku se hovořilo v televizi, rozhlase a dalších masmédiích Saúdské Arábie, Palestiny a jiných zemí arabského světa. „Hrdinu“ této události zkoumalo několik medicínských ústavů, včetně lékařské komise při OSN. Výsledkem těchto zkoumání bylo svědectví o zázraku – zjevné bylo, že ten člověk byl ve stavu tělesného rozdělení (oddělení tělesných částí), pak byl sešit a nervy byly spojeny nějakým nám v současnosti nedostupným způsobem. Americká strana učinila závěr, že je to vše dílem UFO, a odmítla poskytovat další informace. V tuto chvíli je osud člověka ze Saúdské Arábie neznámý; je možné, že odcestoval do jiné země.

*Zdroje: Anglická verze - „Orthodox Life“ (USA, New York, Jordanville)
Ruská verze – „Spaste naše duše“ (všeukrajinský církevní žurnál pro věřící i nevěřící;
s požehnáním metropolity arcibiskupa Ireneje Dněpropetrovského a Pavlogradského;
č. 5/85 2006)*

Na internetu viz např.: www.pravaya.ru

Náboženský rozměr chirurgické operace (dle nábožensko-mystické zkušenosti)

Prof. Dr. Iv. Andrejev

Jsem lékař a věřící křesťan pravoslavné církve. 12 let jsem trpěl těžkou nemocí a chronickým katarom žaludku. Poslední dobou mi nepomáhaly ani přísná dieta ani různé vnitřně podávané léky, a musel jsem být přijat na chirurgickou kliniku kvůli provedení podrobného vyšetření a případně i chirurgické operace.

Klinická vyšetření (rentgen, vyšetření žaludečních šťáv apod.) skýtala obraz, který svědčil pro rakovinu. Jako křesťan jsem žádal, aby přede mnou neskrývali pravdu, a ošetřující lékař mi přímo oznámil, že má velice vážné důvody, aby diagnostikoval rakovinu. Jako lékař jsem chápal velice dobře, co to znamená. Bylo tím řečeno, že můj život končí, a za pomoci jedné či několika těžkých operací mohu – v tom lepším případě – jen trochu oddálit konec – bolestivou smrt. Při provádění rentgenových vyšetření žaludku jsem byl natolik sláb, že jsem několikrát upadl do mdlob.

Když mne zpravili o rakovině, vyvezli mne na balkón nemocnice. Byl jasný, bezoblačný, teplý červencový večer. Vysoko na temně modrém nebi poletovaly vlaštovky. Sledoval jsem jejich let s jakýmsi zvláštním pocitem, který by se dal asi nejlépe vyjádřit slovy Puškina: „Smutno je mi a lehkó; zármutek můj světlý jest.“ Bylo mi smutno, protože jsem miloval život, miloval lidi a miloval přírodu, miloval modré nebe a vysoko na něm poletující ptáčky, a věděl jsem, že už brzy toto vše nebude pro mne existovat. Leč bylo mi při tom zároveň lehce, neboť jsem věřil v Boha, v Jeho nekonečnou lásku, dobrotu, spravedlivost a milosrdenství. Bylo pro mne trýznivé vnímat, že se budu brzy muset rozloučit s životem zde na zemi, na níž je toho tolik překrásného, avšak můj zármutek byl světlý, jelikož se rozpouštěl v naději, ba v plném přesvědčení, že onen druhý svět je ještě krásnější. Jak krásně o tom pravil VI. Solovjev: „Příteli drahý, což nevidíš, že vše viditelné zde – je odleskem jen, stínem pouhým toho, co očím neviditelné? Příteli drahý, což neslyšíš, že veškerý života zvuk – je ozvěna jen pokažená akordů slavnostních?“

Duše moje se trápila. Byla to svého druhu agónie: zápas duše s tělem. Tělo chtělo žít tady na zemi, jenže duše už nejasně tesknila po jiném světě.

Přišla noc. Večerní modlitba moje byla nějaká zvláštní – téměř beze slov, pouhým upnutím se k Bohu. „Agónie“ pokračovala i ve spánku. Moje sny byly zmatené, nejasné, téměř bez obrazů a provázené rozličnými stavy, které přicházely ve vlnách. Jednou mi bylo lehce a klidně, pak zase naopak - napětí a neklid. K ránu se spánek stal úplně neklidným; slyšel jsem hlasy hovořících různými jazyky, šeptající a náhle pak křičící přímo do ucha: „Jakže?!... Rakovina?!“ S trhnutím jsem se probíral a zase upadl do spánku.

Následujícího dne mne přivezli na konzultaci k jednomu významnému německému chirurgovi, který mi po pečlivém zkoumání sdělil: „Jsem přesvědčen, že to není rakovina, ale jen veliký vřed na dvanácterníku spojený s těžkou gastritidou. Operace je však nepochybně nutná!“ Souhlasil jsem. Datum operace bylo určeno na další den.

V soukromém bytě známého kněze odsloužili bohoslužbu (obědňu) s krátkou pobožností (molebnem) k velikomučedníku a léčiteli Panteleimonovi. Vyzpovídal jsem se a přijímal svaté Tajiny.

Večer jsem ulehl na soukromé klinice profesora Schticha v Gettingenu. Noc před operací proběhla klidně. Obyčejně většina nemocných před operací nespí, a proto na klinice pravidelně všem nabízejí léky na spaní. Já však odmítl a spal klidně a pevně.

V 8 hod. ráno mne vezli na operační sál. Přežehnal jsem se širokým znamením kříže, v duchu jsem se pomodlil: „Pane, do tvých rukou poroučím ducha svého!“ a zavřel oči. V duši bylo ticho a klid. Nasadili mi na tvář masku a začali pouštět narkózu. Během několika vteřin se mi zatočila hlava, vše se zatmělo, odplynulo a já ztratil vědomí...

Po pěti hodinách od začátku operace jsem začal na odděleném pokoji postupně přicházet k sobě. Bylo mi temno, hrozně, neklidně; každý pohyb způsoboval bolest, ústa byla vyschlá, mučila mne žízeň, bylo nevolno. Vědomí bylo ještě zatemněné. Zdálo se mi, že beznadějně lezu někde v temnotách a hledám východ z jakéhosi dusivého údolí či průrvy.

Náhle nejasně přede mnou prokmitla postava v bílém plášti, potom jsem zahlédl obrysy lesklého kohoutku umyvadla, a tu jsem si začal vzpomínat a chápat, kde jsem. „Tohle je nemocnice,“ přemýšlel jsem, „operovali mne a nejspíš operace již skončila.“

„Operace skončila?“ ptám se rusky a hned si uvědomuji, že jsem v německé nemocnici, a opakoval jsem otázku německy. „Ano, operace je skončena! Trvala dvě hodiny. A nyní už jsou tři hodiny po ní,“ uslyšel jsem slova milosrdné sestry. „Sláva Bohu!“ pronesl jsem v duchu a opět upadl do hlubokého těžkého spánku. Po nějakém čase jsem otevřel oči a přímo před sebou vidím v mlze drahé tváře své rodiny, které se nade mnou skláněly.

„Poznávám vás...“ radostně jsem zašeptal. A opět zatmění a znovu se škrábu nějakým temným a dusivým údolím, úžlabinou, a nemohu najít východ.

„Ležte klidně!“ říká někdo. „Ano, je potřeba ležet klidně,“ dumám, „jenže mně je tak nepříjemně a bolestivě.“ A vtom jasná myšlenka: „Musíš se pomodlit k andělu ochránci!“ „Anděli, ochránce! Pomoz mi najít lepší místo, aby mi nebylo tak těžce a tak bolestně!“

Cítím, jak mne někdo otáčí lehce na bok a upravuje podušku... Je mi příjemněji... Usínám.

Definitivně jsem se probral v noci. Na vše se pamatuji a vše chápu. Hledím kolem sebe. V křesle podřimuje sestra, která má službu. Udělalo se mi špatně. Volám sestru. Mučí mne dávení krve. Vyplachují mi ústa a upozorňují, že nesmím polykat. Chápu, že to nemohu. A při tom bych tak chtěl pít! Opět usínám.

Tento sen je zcela zvláštní. Není to sen, ale něco jiného... Jakási komunikace s krajíčkem druhého světa. To, co jsem spatřil, není sen, ale nějaké vidění. Vše, co se děje, je naplněno hlubokým smyslem a významem!

Hle, přede mnou stojí sv. ct. Sergij Radoněžský v bílé mantii. „Proč v bílé?“ přemýšlím. Na ikonách jsem ho viděl v černé mantii. Aha, jistě, on je v lékařském plášti! A hle, ještě někdo druhý. Kdo je to? Ach ano, je to sv. velicomučedník a léčitel Panteleimon!

Začíná rozhovor. Rozhovor bez slov. Výměnou myšlenek. Já přemýšlím a oni odpovídají. Odpovídají myšlenkami, beze slov. Já však rozumím těmto myšlenkám, a když na mne přijde řada, dávám jim odpověď také bez slov, v duchu.

„Operaci provedl profesor Schtich,“ říká mi sv. léčitel Panteleimon, „ale nůž jsem vedl já! Ct. Sergij pomáhal. Vždyť je dnes jeho den!“ (Operace byla konána v den památky ct. Sergije Radoněžského 5./18. července.) „Dnes nikdo kromě samotného Pána nevěděl, zdali budeš žít či umřeš... A brzy přijde ještě jeden den, o němž nikdo z nás neví, jestli v něm zemřeš nebo budeš žít,“ objasnil mi léčitel Panteleimon. Ct. Sergij mlčel.

„Mohu pomáhat, když se ke mně modlí,“ pokračoval Léčitel, „avšak když ke mně slouží moleben v chrámu, pak mohu pomoci ještě mnohem více! Je

bezpodmínečně nutné, aby dnes odsloužili ke mně moleben!“ „Dobře,“ myslím si, „poprosím o to svou rodinu.“

„Pamatuješ si můj tropar?“ táže se mne znovu léčitel Panteleimon. „Ne, myslím, že se nepamatuji,“ odvětil jsem. „V tom troparu se totiž praví, že nejsem Léčitelem těl, nýbrž duší! Cožpak to opravdu nechápeš?“

Ráno jsem poprosil svou rodinu o odsloužení molebny sv. velikomučedníku a léčiteli Panteleimonovi. Přišla další noc. A hle, znovu ke mně ve spánku přichází vidění – léčitel Panteleimon, tentokrát samotén. A opět začíná rozhovor, spíše však monolog Léčitele. „Neodsloužili moleben,“ začal smutně. „Nyní jsou potřeba tři molebny za sebou, ale i tak bude velké – velké utrpení.“ (Ukázalo se, že moji příbuzní mne nepochopili a rozhodli se moleben odsloužit až následující den.)

„Podívej, jaké ohavnosti jsem ti vyřízl z duše!“ řekl mi Léčitel a ukázal na dvě mísy – jedna stála stranou napravo a druhou držel v rukách. Na velké míse vpravo ležely čtyři pošlé ohromné hnusné hmyzí exempláře. A na malé míse v rukou Léčitele ležel jakýsi odporný plaz o něco větší než dlaň. Byl polomrtvý, dokonce jakoby hníl u ocasu a hnusně zapáchal, jako když se rozkládá mrtvola, jenže jeho hlava (podobající se ohydné lidské tváři s čumákem mopsa i hlavě hada a ještěrky současně) s sebou čas od času křečovitě zaškubala. Jeho oči, kulaté, veliké, kalné, připomínající zvratky, neobyčejně hnusné, byly upřeny na mne.

„Pohled,“ opakoval léčitel Panteleimon, „jaké ohavnosti jsem vyřízl z tvé duše! Je to hřích, který žil v tvé duši mnoho let! Dívej se, tento ničemný plaz chce ožít a chce opět zalézt do tvé duše!“

S hrůzou jsem procitl. A hle, vidím zšeřelý nemocniční pokoj, vidím sestru dřímající v křesle a současně stále vidím ve vzduchu bílou miskou a na něm plazu. Miska se rozplývá před mýma očima, ale plaz ještě několik vteřin stále visí ve vzduchu... Pak začíná rychle roztávat a mizí, avšak jeho hlava, dvě kalné odporné skvrny – úporně hledí na mě! S hrůzou se začínám křížovat a tehdy vše mizí. V mysli mi jasně vyvstala myšlenka na evangelijní vyprávění, kdy Pán před uzdravením malomocného pravil: „Odpouštějí se ti hříchy tvé.“

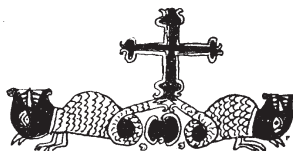
Se slzami dojetí a díky se začínám modlit k Bohu. Děkuji Hospodinu i za

operaci i za utrpení, které následovalo po ní. S pokorou souhlasím vytrpět vše, co na mne sešle, a prosím o jedině: „Pane, očistiž mne od všeliké skvrny! Hospodine, dejž mi síly přetrpět vše, co na mne sešleš!“

V noci 21. července (n.st.) se vidění ve snu stala nejasnými, ale to, co mi beze slov sdělovala, jsem chápal. „Kvůli nemoci jsi zapomenul, že dnes je veliký svátek... Dokonce dvojnásobný svátek!“ „Jaký je dnes svátek?“ přemýšlel jsem ráno, ještě ne s úplně jasnou hlavou. Během dne mne navštívila jedna známá a říkala: „Vždyť dnes je svátek, dvojitý svátek: Kazanské Boží Matky a památka sv. Prokopa, usťuzského divotvorce!“

Po několika dnech náhle přišlo strmé zhoršení mého zdravotního stavu; v jednom dni jsem jako lékař pochopil, že nemám žádnou naději na uzdravení: objevila se obrácená peristaltika a zvracení obsahu střev. „Nikdo kromě Pána neví, jestli zůstaneš živ,“ zněla mi v uších slova léčitele Panteleimona. Připravil jsem se na smrt. „Budiž vůle tvá, Hospodine!“ modlil jsem se ve své unavené a zmučené duši. Stal se však zázrak.

Mé rodině z nějakých důvodů přišlo na mysl přinést mi fotografii otce Jana Kronštadtského. Doporučovali mi, abych prosil jeho přímlyvy. „Upokoj, Hospodine, duši blaženého vždy vzpomínaného protojereje Jana Kronštadtského a na jeho přímlyvy uzdrav mne!“ modlil jsem se s dětskou vírou se slzami dojetí, políbil portrét otce Jana a přiložil jej k operovanému žaludku. Brzy poté jsem usnul. A vtom nejasně vidím, spíše cítím, že u mne stojí otec Jan, drží bílý šálek a říká: „Skrze číši!... Skrze číši!“ Probouzím se a přemýšlím: co to má znamenat? Možná je potřeba svatě přijímání z kalicha, svatě číše, a umřít? Možná se skrze přijímání uzdravím? Možná je potřeba jít skrze kalich utrpení? Ale kam: ke smrti nebo k životu? Moje nechápavost byla brzy rozptýlena. Přinesli mi snídani: rýžový vývar s cukrem – v bílém šálku, přesně takovém, jaký jsem viděl jenom ve snu. Pokřižoval jsem se a polkl doušek posilňující horké tekutiny, a hned nato se v mém nitru jakoby něco protrhlo a bylo mi lehce.

Lékaři se ještě znepokojovali a činili nějaká opatření, ale mně bylo úplně jasné, že nyní se uzdravím. Dnes jsem zcela zdravý a léčím jiné.

Sláva Bohu za všechno!

*Prof. dr. Ivan Andrejev
„Pravoslavná Rus“ No 9 (392), 15.—28. června 1947*

Kefalonští hadi

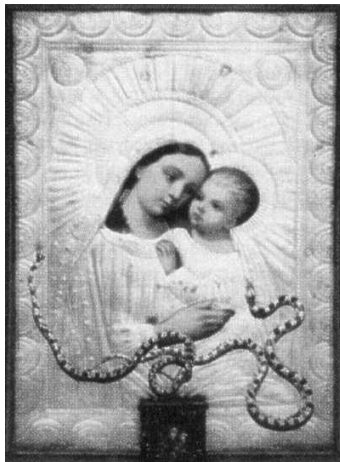
Ve východní oblasti Kefalonie (ostrov v Jónském moři), nedaleko od vesnice Markopolo stojí malinký chrám zasvěcená Zesnutí přesv. Bohorodice. Tady, v průběhu mnoha let, každoročně právě v den chrámového svátku, děje se něco nevysvětlitelného.

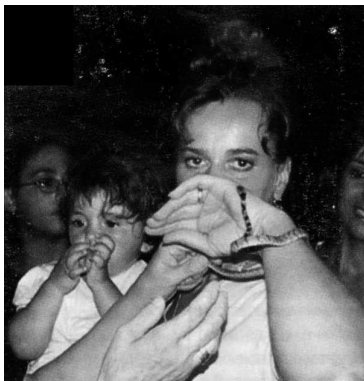
Od svátku Proměnění Páně se uvnitř chrámu a v jeho okolí objevují hadi. Místní obyvatelé je nazývají „Bohorodiční hadi“. Den po dnu jejich počet roste a v předvečer svátku Zesnutí přesv. Bohorodice hadi zaplní celé okolí.

Po svátku hadi zmizí. Kde se skryjí, nikdo neví. V době bohoslužby všenočního bdění se hadi svobodně plazí mezi lidmi v chrámu a nikdo se jich nebojí. Jestli vám had zaleze za výstřih, nebojte se – nic zlého vám neprovede. Vezměte je do rukou a budou vám doslova olizovat prsty.

Při bohoslužbě se dějí neuvěřitelné věci: hadi se ovíjejí kolem rukou věřících jako „rukavice“, plazí se po ikoně přesv. Bohorodice a po Ukřížování. Někdy vylézou i na Evangeliář, z něhož se čte při liturgii. Hadi jako zástupci živočišné říše – jako před prvotním hříchem oslavují spolu s křesťany.

Němečtí vědci zkoumali tyto hady, ale nedokázali je zařadit k žádnému známému druhu. Mají šedivou barvu, jemnou kůži, délku asi jeden metr, jsou tencí. Na hlavě a vrchní části jazyka mají zobrazení kříže.

Stane-li se nějaký rok, že se hadi v chrámu neobjeví, je to špatné znamení. Tak se stalo v r. 1940 a 1953, kdy pak bylo na ostrově zemětřesení.

Časopis „Spaste naše duše!“ (5/85 2006) – celoukrajinský pravoslavný časopis (vychází s požehnáním vладыky Ireneje, metropolitě dněpropetrovského a pavlogradského)

O tomto podivuhodném jevu se píše i v časopisu [Dobrý pastýř](http://www.pravoslavbrno.cz/bpvest.htm) : www.pravoslavbrno.cz/bpvest.htm

Athos a konec světa

Eschatologická esej

Jurij Vorobeuskij

Vrchní žhavý srpek slunce je už sotva vidět. A už pohasnul za bledým horizontem Egejského moře. Na Athosu, který žije podle byzantského času, je právě půlnoc. Nás čtyři poutníky z Ruska, kteří se Boží milostí a za pomoci sdružení „Ruský poutník“ ocitli na Svaté Hoře, zastihl tento čas v řeckém monastýru Xiropotam.

V archondariku (pro hoštění poutníků) je ticho. Mnozí spí. Před námi je bohoslužba všenočního bdění. Bude zvláště slavnostní a dlouhá – zítra je zde chrámový svátek: Povýšení svatého životodárného Kříže Páně.

Uprostřed noci budí všechny údery na dřevěný nástroj. Je čas na bohoslužbu. Za dobrý stav světa se Athos modlí v noci. Athos bdí, když sám svět, nezkušený v tajemstvích své stability, spí nebo se baví. Vstupujeme do chrámu. Je tady opatrována největší část svatého Kříže Páně, probita hřebem. Vše je v temnotě. Jenom blikání olejových lampiček dopadá na zlato okladů ikon. Dva řečtí mniši zpívají tichým hlasem, jejich hlasy se jakoby proplétají. Náhle zazní hlas zprava od oltáře. A hned zleva: „Kyrie eleison“! (Pane, smiluj se. Hospodi, pomiluj.) Dole pod stěnami jsou stasidie, vysoká vyřezávaná křesla. Služby trvají někdy patnáct až sedmnáct hodin. I dnes je zde vše spolehlivě takové, jako bylo v Byzanci před tisícem let.

Vyrazili jsme z rekreačního městečka Uranopolis. První půlhodinu jsme se plavili kolem Athonských břehů patřících k ruskému monastýru Pantelejmon. A tady už jsou velkolepé stavby skitu Nová Thebaida. Nyní je vše zpustlé.

V době diktatury „černých důstojníků“ rozhodla se řecká vláda dovést na Athos asfaltovou silnici. Ruský patriarcha Pimen tenkrát vystoupil s oficiálním protestem. Stavba byla zrušena. Ruská država, která se táhne hned od šíje spojující athonský poloostrov s pevninou, ochránila tuto baštu zbožnosti. Je to symbolické: antikristovi sluhové i tady nemohli dosáhnout svého cíle – nepřekročili ruskou zemi!

V našich dnech se akurátní ale mocný buldozer Evropské unie vydal po stopách „černých důstojníků“. Viděli jsme, jak kolem Soluně už staví vozovku přímou jako střela. Zacílena je na Athos. Tato cesta, jestli bude její výstavba dovolena, přivede na Athos všechna šálení, kouzla a pohodlí současného světa. Za její konečný bod je považována lávra Athanasia Velikého (tj. povede přes celý poloostrov). Avšak v metafyzickém smyslu vede tato cesta na konec světa. Proč – uvidíte v rozhovoru později.

Mniši si dokáží dobře představit, jak se pestrý, do šortek oblečený zástup civilizovaných divochů hrne na Athos za novými dojmy. Svatou Horu pohlíí hlubina světských vášní. Bude porušen i zákaz ustanovený samotnou Bohorodící před půl druhým tisíciletím. V roce 422 dcera císaře Theodosia Velikého, císařovna Plakidie navštívila zdejší monastýr Vatoped. Jenže vstoupit dovnitř nemohla. Přísný hlas z ikony Matky Boží ji zastavil na prahu. Poté athonští otcové vydali zákon zakazující ženám vstup na Svatou Horu.

V hlavních chrámu Xeropotamu zapalují svíce. Voskovice jsou delší než metr. Monach je zažihá za pomoci dlouhé tyče. Rozžehnuo je panikadilo (tj. hlavní stropní lustr s mnoha svícemi). Poté choros, ohromné – nejméně šest metrů v průměru – kolo se svícemi, okružující panikadilo. Jsou na něm kříže, dvouhlavé orlice, mnoho umných vzorů. Rozsvěčují se i veliké lampády, rozmístěné na třech stranách od chorusu.

Xiropotam (první upomínka na něj pochází z 5. stol.) má podivuhodný osud. V roce 1280 přijal monastýr unii s latiníky. Za přítomnosti císaře Michaele Paleologa odsloužili spolu s latiníky latinskou mši. Vtom se kameny

monastýru roztrásl. Monastýr byl zbořen až do základů. Císař v hrůze utekl z Athosu. Jeho syn obnovil hradby Xeropotamu, avšak lekce, které se císaři na Svaté Hoře dostalo, nevydržela jeho potomkům na dlouho. Když přijalo unii s Římem celé Byzantské impérium, jeho hradby se zhroutily (padlo pod Turky). Leč Athos – neporušitelná pevnost dávné byzantské zbožnosti – zůstal. Je mu souzeno přetrvat až do konce časů. Což to není zázrak? Není podivuhodné, že tento drobný ostrůvek se stále plní takovými podivuhodnými obyvateli, s nimiž jsme se setkali a o kterých ještě budeme vyprávět?

...

Panikadilo v chrámu Xeropotamu visí nízko, stejně tak je tomu i v jiných athonských chrámech. Řetězy, na nichž je zavěšeno, mizí v pološeru kupole. Tam, odkud každý cítí upřený na sebe přísný pohled Pantokratora – Vševládce. V čase zpěvu polyjeleje (při jitřní bohoslužbě) přijde mnich na střed chrámu a začíná dlouhou tyčí pomalu kroužit tímto lustrem, na němž planou spousty svící, takže vypadá jako nějaká žhavá kupa. Druhý mnich zase rozhoupává choros a sousední lampády. A hle, všechny ty slavnostní ohně jsou v pohybu, plameny krouží, točí se, létají vzduchem. Do toho chór začne zpívat nízkým, hučivým tónem. Zdá se, jakoby jej vydávaly svícny obíhající po svých dráhách v prostoru nad našimi hlavami. Před sebou vidíš pohyb vesmíru, a andělské chóry oslavují jeho Stvořitele. Zní „terirem“ – neobjasnitelná píseň proroků. V tomto zpěvu nejsou slova srozumitelná lidskému rozumu. Je to ozvěna andělských chórů. Je to to, co si mohli zapařovat modlitebníci z chvílí svého vytržení, osvícení a inspirace. Radost! Zázrak! Jsme na zemi či na nebi? Není-li toto ta slavnost, která ohromila posly knížete Vladimíra pod kopulemi chrámu Boží Moudrosti v Cařihradě?

Symbolika svícňů má na Athosu zvláštní význam. Několik mnichů nám vyprávělo o zázračné lampádě, která visí na tzv. „královskou bránou“ hlavního chrámu Yverského monastýru. Těsně před světovými otřesy začíná kroužit. A to někdy natolik, že se z ní vylévá olej. Matka Boží tím upozorňuje athonské monachy, a přes ně i všechny křesťany, na zkoušky, které Hospodin dopouští za naše hříchy.

V den Narození přesvaté Bohorodice nás dovedly kamenité athonské ces-

tičky na vysoký břeh. Před námi byl malý přístav a vedle kamenné hradby Yvironu. Právě sem připlula na vlnách ikona Boží Matky nazývaná Yverskou Bohorodicí. V době byzantských ikonoboreckých bojů se stalo, že voják, který vtrhl do jedné zbožné domácnosti, zabodl do tohoto obrazu své kopí. A vtom, k jeho hrůze, po tváři Bohorodice stékal potůček krve. Padl na kolena. Na jeho radu vdova, které ikona patřila, zachránil obraz před znesvěcením tak, že s modlitbou jej vpustila do vln moře. Minulo několik staletí. A tu se tento obraz zázračným způsobem opět objevil ve světelném sloupu, který se zdvihal až do nebe, – připlul k břehům Athosu. Ikonu umístili v oltáři chrámu Yverského monastýru, ale ráno se objevila před bránou monastýru. Tak se to opakovalo několik dní. Nakonec se Boží Matka zjevila ve snu starci a pravila: „Nepřeji si být vámi ochraňována, ale chci být vaší ochránkyní... Dokud bude vidět moji ikonu v tomto monastýru, neochabne blahodať a milost Syna mého k vám.“

Ruský mnich Parfenij, který přijal mnišství na Athosu, svědčil, že v době protitureckého povstání roku 1822, když byl Yverský monastýr plný tureckých vojáků, nemohli tito nikterak vztáhnout ruku proti Vrátné (tak se říká této ikoně), oděné drahocennými rízami (čili vyzdobené obklady z drahých kovů) a okrášlené mnohými velkolepými dary. Po několika letech viděl monach, sloužící při ikoně, černě oděnou ženu, jak horlivě zametá monastýr. „Přišel čas pěkně to tu všude vymést. Již několik let je to tady nezametené,“ prohodila žena a stala se neviditelnou. Brzy vydal sultán příkaz, aby všichni vojáci opustili Svatou Horu, i když až doposavad nejednou vyhrožoval zbořit všechny athonské monastýry až do základů.

Podle tradice se před koncem světa Athos potopí do hlubiny vášní. A tehdy yverská ikona tímž zázračným způsobem, jakým se objevila, opustí Svatou Horu. Bude to jedno ze znamení druhého příchodu Kristova.

V současnosti je ta stará brána neprůchodná; vedle ní stojí malá kaple, v které je Yverská ikona. Když jsme vstoupili, bylo zde prázdné. Každý si mohl prohlédnout zázračný obraz. Je odlišný od většiny nám známých kopií. Dole na tváři je jakoby čerstvá rána od kopí. Na krku je ztuhlý potůček temné zaschlé krve. Matko Boží, pros Boha za nás!

V sousedním, také liduprázdném chrámu je ona zázračná stříbrná lampáda. Nehýbe se. Sláva Bohu!

Před odchodem z monastýru na nás zavolal otec Josif, stavec s vizáží dávného proroka: „Novináři?“ (Jak to poznal?) Zve nás k sobě a dává nám yverské fotografie. Naše cesta míří do monastýrů Stavronikita a Pantokrator; prosíme starce, aby nám dal požehnání na cestu, ale on vrtí hlavou: „I am zero“ (Já jsem nula).

V Xiropotami se zdá, že se zastavil čas. Kroužení panikadila, chorosu a lampád postupně ustává. A tu, když jsou pohyby svícňů již sotva patrné, vydají ještě tichý poslední zvuk. Všechno? Konec světa? Několik vteřin trvá mrtvé ticho. Možná minut? Jakoby čas už více nebyl. Nikdo se ani nezachvěje.

Část 2.

Soumrak nás náhle zastihl u paty Svaté hory. Klepeme na vrata jedné kelie – ticho, nikdo neotvívá. U druhé – to samé. Náhle odněkud shora z houští se ozve rusky: „Kdo to je?“ „Poutníci z Moskvy.“ Po krátké pauze: „Vylezte sem.“

Tak se ocitáme v kelii ruského poustevníka igumena Venedikta; kelie je vystavěna z naskládaných plochých kamenů nezpevněných maltou. Stavec však není doma. Přijímá nás jeho poslušník otec Kukša.

„Už jsme se chystali jít si lehnout někam na palouk.“ Otec však zavrtěl hlavou: „Tady, zvláště na Karulii, je lépe mimo stěny kelií nenocovat.“ „Hadi?“ Otec Kukša se na nás upřeně a vážně zahleděl. Zřejmě zvažoval, jak budeme reagovat na to, co uslyšíme. Nakonec odvětil: „Běsi... Tady je to tak: chystáš se na modlitbu, a tu kolem kelie dupot kopyt. Zní to jako když mula utíká kolem kelie. Jenže jaká tady mula? Z jedné strany propast, z druhé skalní stěna.“

Straší... Občas nad uchem křikne tak, že se vlasy zježí hrůzou. Jedno bez zjevné příčiny do srdce vstoupil nepopsatelný děs. A v tom spadly pryčny.

Na podlaze rejčila hejna krysa. A já stojím a nemůžu si vzpomenout na Ježíšovu modlitbu. Doslova po jednotlivých písmenech se objevuje v mém srdci. Vydržel jsem až do konce a strach odešel.

Nedávno u nás v sousední kelii nocoval jeden kněz, také poutník. Nejspíš měl zato, že se tady z té samoty hrozím už i pištění myši. Ráno však přišel – celý promodralý. „V noci,“ říká, „kdośi mne uchoopil za ruce i za nohy, a pokouší se vytáhnout mne kelie. Co však znamená vytáhnout ven: dva kroky za dveřmi je propast! Nic není vidět, je tma jako v pytli.“ Pokřičovat se kněz nemůže, tak pevně ho drží. Nakonec přece jen učinil na sobě znamení kříže, zapnul svítilnu a – nikde nikdo...

Starci však běsy proženou. Žádných nepřátel se démoni nebojí tolik, jako takových, jakým je i náš souseď otec Stefan! I samotná Matka Boží se mu zjevila. Jednou ho vlada chtěla vystěhovat, protože zabral parcelu na karulském pozemku a nezaplatil peníze. Matka Boží tenkrát vyšla na cestu užaslým policistům.

O starci Stefanovi jsme slyšeli už dříve v našem Panteleimonovském monastýru. Někteří mají zato, že má dar prozorlivosti (jasnovidnosti). Stal se i takovýto případ: když byl u starce náš monach Sofronij, náhle mu stavec nakreslil jakousi mapu a cestu. Pak napsal: 120 km. Brzy tohoto mnicha odvezli do Soluně na operaci.

„Zapovídali jsme se,“ děl otec Kukša. „U nás je těsno. Musíme být po dvou v jedné kelii.“ Obrátiv se ke mně, řekl: „Vy si lehněte zde, u vchodu. Pohleďte, dveře pevně zavírám. Kdyby někdo v noci vstoupil, pamatujte si: dveře jsou zavřeny. Musíte stihnout se pokřičovat. Sem přicházejí v noci.“

Světlo pohaslo. Někde pištěly myši. Čtu Ježíšovu modlitbu... Uprostřed neklidného a labilního spánku slyším lidské kroky za dveřmi. Možná někdo z našich? Po úzké pěšince nad srázem, v takové tmě bez svítilny? Nemožné. Nadzdvihují hlavu – světlo nevidno. Ale kroky jsou slyšitelné. Ruka dělá

znamení kříže, dokud znovu neusínám. To celé se ještě dvakrát opakuje. Rozbřesk vítám s úlevou.

Po několika dnech jeden z mých spolupoutníků, nocujících v sousední ke-
lii, člověk již starší, vážný, pravil: „Víš, co se mi stalo o té noci? Probudím se,
a vedle mne – žena. Byla to manželka, která zemřela před půldruhým
rokem. Cítím teplo jejího těla, přímo její tělo. Probouzí se ve mně to, co
jsem cítil tenkrát, když byla naživu. Vábí mne. Nakláním se a líbám ji...
Avšak v tom vidění zmizí.“

„Prvé dny na Karulii jsem se bál běsů. Chtěl jsem odsud odejít. Jenže pak si
říkám: Tohle je můj dům, ať oni odejdou. Nesnášejí kříž – nevydrží znamení
kříže. Jednou takhle v noci vidím – čtyřičtka jich sestupuje po cestě. No nic,
říkám si, pojďte blíž. A potom – znaméním kříže proti nim! Oni prchají,
zuří a vyhrožují. Křičí: Vy, mniši, naše místa chcete zabrat!“

Jsme u srbského poustevníka schiarchi-
mandrity Stefana.

Na Athosu je půl století. Na Karulii, v sa-
motě své kelie, žije čtyřicet let. O starci se
říkají různé věci. Jedni mají zato, že upadl
do klamu a příliš mnoho mluví, neustále se
neklidně pohybuje. Jiní ho považují za ju-
rodivého, a jaký pokoj čekat od jurodivých?
My soudit nebudeme.

Setkal se s námi opravdu neobvykle – ve
světském oblečení seběhnul po pěšince,
aby nás uvítal. Něco si pozpěvuje, pohviz-
duje. Zpovzdálí se zdá být urostlým mladí-
kem. Jen ty vousy a dlouhé vlasy, které se

proměnily ve skutečnou plst.

Seznámili jsme se. „Georgij?“ táže se znovu starc. „To je dobře, svatí mu-
čedníci, když se k nim pomodlíme, přicházejí na pomoc rychleji než
ostatní.“

Zve nás k sobě. Z přístavu je jeho kelie vidět, zakloníš-li hlavu; sám ji však
člověk najít nemůže. Náš hostitel rozhrnuje husté houštiny, a za nimi sotva

patrná kamenitá pěšina. Strmá! Místy se musíme držet za provaz a přitahovat se. Nakonec jsme v jeho državě.

Základem kelie je jeskyně, v níž jsou dvě malá jezírka. U vchodu do jeskyně stárc za ta desetiletí budoval své labyrinty. Tady je chrám, támhle něco malého pro hosty, mnohá hospodářská stavení. Poustevník mluví rychle směsí ruštiny a srbštiny, srozumitelné je však prakticky vše.

„Hlínu na záhony jsem nosil z dálky. Pět tisíckrát jsem musel jít! A kameny jsem donášel nahoru z přístavu. Po nocích jsem je vláčel. Je chladněji, měsíc svítí, a tak to jde dobře! Byl jsem silný. Nikdy jsem se neléčil.“

Starec stojí vedle kříže, na němž je napsáno: „1922. Schiarchimadrita Stefan.“ Hrob si už připravil. Hospodář nás na minutu opouští a vrací se oblečen do mnišského odění, na němž byl jeden neobvyklý detail. Na pletené čepičce byl odznak četníků, srbských partyzánů – monarchistů z dob 2. světové války. Otec Stefan velel takovému oddílu. „Popravovali mne,“ vypráví o svém životě, „postavili mě ke zdi a z několika metrů na mne mířily dva samopaly. Zmizet nemohu. Vrhnu se na útěk. Kulky mi hvízdaly kolem těla, oblečení je prostřílené. Tak jsem utekl. Bez jediného škrábnutí.“

Ocitáme se v pokojíku s výhledem na moře. Je plný ikon. Mnoho je tu i fotografií. Zanechávají je zde, zasílají je sem tomuto neobvyklému monachovi poutníci vděční za duchovní pomoc. Na jednom snímku je sám otec Stefan. Něco píše, vedle něj holubi. „Ptáčkové milují, když píší,“ poznamenává pán kelie. Je tu také množství knih. Karulský stárc je známý svými teologickými díly. Píše je řecky, anglicky nebo německy. „Nyní připravuji knihu o konci světa,“ říká otec Stefan. „Lidé se obávají dvou zel: nemoci a války. Je zapotřebí využít je k dobrému. Nedávno po uragánu, když jsem odtahoval povalené stromy, mne náhle rozbolelo srdce. Hlava je horká. Říkám: »Sláva tobě, Pane!« A vše bylo pryč. I za nemoc, i za smrt – za všechno je potřeba děkovat. A válka? Pohledte, Amerika vždycky záviděla Rusku jeho velikost a bohatství. Na začátku 20. století dali američtí zednáři Japonsku peníze na válku s Ruskem. Při bitvách mnozí viděli, jak andělé brali duše zahynulých křesťanů do nebe. V době 2. světové války, když bojovali bezbožníci, nic takového nebylo. Zpovídej se, přijímej svaté Tajiny a ničeho se neboj. Zpověď – to je klíč od Království nebeského. Zapamatovali jste si

nebo ne, řekl jsem vám vše. Bude-li válka nebo nikoliv, víte, co dělat. Avšak Amerika, mimochodem, brzy padne. Zmizí strašně a nadobro. Američané budou utíkat a hledat záchranu v Rusku a Srbsku. Tak se stane.“

Náš hospodář se chystal připravit nenáročný oběd: „U mne se každý rád zastaví. Jsem bohatý.“ Narozdíl od většiny mnichů dovolil nám starec foto-grafovat. Jenom s tou podmínkou, že budou vidět květiny, které zasadil. S jakou poslušností vyplňoval všechny naše prosby a odpovídal na otázky! Vzpomínáme na jeho pronikavý pohled. Zdálo se, že každého z nás zná. Hovořil s námi jako s dětmi. Náhle zapěl: „Ty, příteli můj, nezapomínej zlého...“ Zpíval neuvěřitelně vysokým tónem. Pak poznamenal: „Dříve jsem měl dobrý mužský hlas, pak jsem o něj přišel. Zpívám dětským.“ Na rozloučenou nám karulský schimník daroval každému ikonku Matky Boží Trojručice.

Z karulského přístavu začíná výstup na svatou Horu. Kolem jsou ohromné kaktusy. Jejich vršky se semeny jsou pokryté miliony jemných jehliček a jsou jedlé. Chutí trochu připomínají churmu. Na Karulii, která je vždy považována za krutou a hladovou, jsou kaktusy doplňkem stravy asketů, jejichž jídelniček po celé věky tvořily olivy a suchary. Dříve poustevníci ze svých „vlastovčích hnízd“ spouštěli na dlouhých provazech koše a rybáři, plavící se kolem, jim do nich dávali zásoby. Pro tento „výtah“ se tomu tady začalo říkat „karulia“.

Strmá kamenitá pěšina je hojně hnojena mulami. Na nich jejich pohůnci, Albánci, vozí nahoru kámen a proviant. Albánci se zde pochopitelně objevili až nedávno. Dříve nosili kámen i hlínu jen mniši. Někdy uvidíš jakýsi špičatý vrcholek, na němž se – zdálo by se – nikdo nemůže usadit; a na něm stojí kaliva! Nesčetně mnoho rozvalin, zbytků různých domů s terasami vykládanými kamením jsme spatřili při našem putování po Athosu. Zpustlý čtyřposchodový komplex budov, postavený u ohromných kvádrů v Pan-teleimonovském monastýru! V jeho staré dílně, kde je náčiní a výstroj z počátku 20. století, vidíme množství kožených pásů na stahování kly. Těžká byla mnišská poslušensství! Celý Athos je naplněn dřinou mnichů s kamením. A to je jenom viditelná podoba modliteb. Modlitby se vznesly k nebi, kameny zůstaly na zemi.

Nad Karulií začíná Katunakia. Když jsme sem pod žhnoucím sluncem do-

razili, zastavili jsme se, celí promočení potem. Z kelie nám naproti vyšel mladý monach. Pozdravili jsme ho obvyklým athonským: „Evlogite“ (Požehnejte). Odpověď zní: „O Kyrios“ (Hospodin požehná). Ukazujeme na vrchol hory a říkáme jedno z mála nám známých řeckých slov: „Athos.“ Ukazuje se však, že mnich trochu mluví i rusky. Objevuje se zde i tradiční uvítání poutníků: stopička výborného likéru, lukumi (kostka sladkého ovocného želé) a pohár chladné vody, která je v tuto chvíli cennější nade vše. Náš nový známý, otec Vasilij, je Gruzíнец. Jako šestiletého ho vyvezli z Kazachstánu a posledních několik let je na Athosu. Ocitli jsme se v kelii, kde se činí ikonopisci. Nazývají je „klimeosi“ podle jména starce, který založil tento mnišský příbytek. Vedle nás za stolem je současný představený, otec Chrysostom. Otec Vasilij nám ukazuje dílnu. V průběhu rozhovoru se dozvídáme, že právě zde byla vytvořena slavná Yverská Montrealská ikona (*známá myrotočivá ikona, která v 90. letech 20. století prošla téměř celým světem a všude konala množství zázraků; pozn. překl.*) A právě odsud spolu s Josefem Munosem Kortese začala svou cestu světem. Pět dní před našim příchodem přesná kopie divotvorného obrazu, který po zavraždění bratra Josefa zmizel, byla vypravena odtud do Ameriky. Objednal si ji Dům Ikony, založený přáteli a (duchovními) spolubojovníky zesnulého Munose Kortese. Stejně jako první ikonu i tuto vytvořil otec Chrysostom.

Bratři, kteří přebývají v Katunakii jsou zéloté, nesmiřitelní. O tomto fenoménu bude zvláštní rozhovor.

Část 3.

Od Kerasie stoupáme lesem, ze stinných houštin se vynořují světlé palouky, je to jako když pod horkými slunečními paprsky místy roztaje sníh. Náhle nás ovane sladká vůně. Možná to není je prostá vůně květin. Může to být vůně modliteb, které povznášá k Bohu někdo, koho nevidíme?

Athos je naplněn pověstmi o neviditelných starcích. Říká se, že je jich čtyřicet nebo padesát a vedou asketický zápas na svazích svaté Hory. Zde je jedno známé vyprávění: Jednou mladý poslušník potkal v horách pohřební průvod. „Pojď s námi,“ zvali ho ti, kteří kráčeli za rakví. „Hned, jen si vyprosím požehnání od svého starce.“ Poslušník vyprávěl učiteli o tomto setkání. „Ty nerozumný!“ vykřikl on. „Viděl jsi někde poblíž alespoň jednu kelii? To přece byli starci. Utíkej za nimi!“ Leč průvod už na pěšině nebyl.

Říká se, že když jeden z asketů zemře (ve své době je nazývali „boskoi“, což znamená „pasoucí se“, živící se jenom dary přírody), neviditelné bratrstvo bere k sobě dalšího athonského mnicha.

„Tradici o starcích bereme vážně,“ pravil duchovník Pantelejmonovského monastýru, otec Makarij. „Když začalo na Athos přicházet nové pokolení ruských mnichů v 80. a začátkem 90. let, zastihli tito monaši ještě na živu veliké modlitebníky, kteří opatrovali svatohorskou tradici v těch nejtěžších dobách. Ti se stavěli ke všemu, co se týkalo neviditelných starců, jako k absolutní pravdě. Tyto tradice mají svůj počátek ve zjeveních Matky Boží athonským asketům, mezi nimi i starci Paisiovi...“

zorně vnímaví ke znamením posledních časů. Zkroušeně nám vyprávěli o osudu dávné olivy, která vyrostla z pecky tohoto stromu, pod níž byla useknutá hlava sv. Pantelejmona. Do nedávného doby se ještě zelenala na území ruského monastýru vedle chrámu, kde je opatrována ctihodná hlava velikomučedníkova. V tomto roce oliva uschla. Tuto skutečnost dávají do souvislosti se smrtí dubu Mambre v Palestině.

První panství přesvaté Bohorodice, Athos, se svými posvátnými znameními vždy symbolizoval, co se dělo v Rusku, zemi, která se stala jejím posledním panstvím. V chrámě

Záštity přesv. Bohorodice Panteleimonovského monastýru dlí podivuhodná ikona rukou nevytvořeného obrazu Spasitele. Černá, téměř nerozlišitelná tvář. Zdá se, že poněkud zesvětlá, když před ním stojíš na modlitbě, jeho oči na tebe upřeně hledí. Ikona potemněla v den zavraždění carské rodiny. Je jí souzeno, aby se obnovila do původní světlosti? „V keliích,“ říká otec Lazar, „jakoby bylo závětrí, avšak duchovně vnímáme, co se děje v naší zemi i ve světě. Z Ruská přivázejí stále více soupisů jmen k modlitbám; mezi nimi jsou i takové případy: *zavražděn* nebo *zmizel beze stop*.“

Jaká je role záhadných neviditelných modlitebníků? Vypráví se, že v posledních časech, kdy hlubina vášní zatopí i Athos, starci vystoupí až na

samý jeho vrchol. Tam, v malinkém chrámu Proměnění Páně odslouží poslední liturgii před koncem světa. Každoročně, jako obraz přicházející události, mniši ze všech athonských monastýrů vystupují v den svátku Proměnění Páně na vrcholek Hory, aby zde vykonali slavnostní službu.

Zatím – díky modlitbám athonských mnichů – se svět drží. Na přímluvy živých i zesnulých. V kostnici Pantelejmonského monastýru vykonává své poslušenství otec Pavel, vždy s žaltářem v rukách; je to starší člověk, který přijel z Černigova. „Ostatky zesnulých mnichů se za tři roky (po pohřbu) vykopávají a omývají vínem,“ sděluje nám. „Athonské zemi je dáno, aby svědčila o zbožnosti zesnulých. Když je lebka bílá, byl to důstojný mnich. Je-li nažloutlá, je zapotřebí se za něho modlit. Jestli je jako vosk a vydává-li vůni, pak hlava náležela skutečnému asketovi. To jsou oni – duchovní bojovníci, a modlí se za nás,“ chvěje se hlas otce Pavla.

Na Athosu, kam je zakázán vstup ženám, se lidé nerodí už půl druhého tisící let. Tady se pouze umírá. Člověk, který neumře, nemůže být vzkříšen. „Athos není pro život,“ děl monach Zenon. „Tady žiješ, očekávaje konec světa. Nocí zaburácí nízko letící tryskáč, a ty si pomyslíš: Není to už anděl smrti?“

Na policích kostnice jsou lebky pokolení ruských mnichů, na čele je napsáno jméno a datum smrti. Hledím na světlou, skutečně jakoby voskovou hlavu monacha, který zemřel koncem 19. století. Čtu na ní: „Schimonach Isidor“. Pros za nás Boha, otče Isidore.

Skit Starý Russikon, odkud vyšli mniši, kteří založili monastýr sv. Pantelejmona, získali naši rodáci už v r. 1169. Dokument podepsaný všemi igumeny Svaté Hory oznamuje, že monastýr je „darován na věčné časy Rusům

jakožto lidem horlivým, pečlivým ve věcech životních potřeb a vedoucím chvályhodný život“. Rusové se na Athosu objevili již před křtem Kyjevanů sv. Vladimírem, možná v dobách císaře Michaela III. (kolem r. 842), když „Rusko strašilo Cařihrad a mnozí Rusové se dávali křtít“. Už v r. 1016 pod dokumentem monastýru Xilurg stojí podpis „mnicha Gerasima, kněze a igumena monastýru Ruského“.

Právě odtud pochází ruské mnišství. V monastýru Esfygmen přebýval zakladatel Kyjevsko-pečerské lávry, ctihodný Antonij. Právě na Athosu byly z řečtiny do ruštiny přeloženy nejdůležitější církevní knihy, odtud ruští poutníci přinesli vyprávění o svatých, o jejich životech a duchovních zápa-sech, monastýrské zvyklosti a ústavy. Symbolické je, že tady se nachází stopa apoštola Ondřeje, který první křtil Rus. Zde v horním podlaží budovy s keliemi mnichů jsou opatrovány i další svátosti: hlava evangelisty Lukáše, část ostatků sv. Jana Křtitele, Mikuláše Divotvorce, Kosmy a Damiána, starce Siluana... a mnohých dalších služebníků Božích. „Když zdvihneme skla (pod nimiž jsou ostatky umístěny) rozprostře se divuplná vůně,“ říká otec Lazar. „Nejsilněji ze všech voní ostatky mučedníků.“

Poslední budova před vrcholkem Athosu – je kaplička Panagia, malinký chrám a místo pro nocleh, jsou tu matrace a povlečení, leč nocuje se tu jen zřídka kvůli chladu. Dokonce i za plného dne nás oblaka, která jsou všude ze všech stran, přimějí neotálet zde. Říká se, že na vrcholu je teplota pod nulou. Je to ještě daleko? Všichni jsou unaveni. Je slyšet, že na vrcholku je neutišující se vítr, hluk je dosti daleko a jemný, jakoby oblaka šramotila o skály. Nakonec procházíme bílým, vlhkým, oblakovým pásmem. Poslední veliké, často zkrivené sosny. Dále už je jen holý kámen, jakoby vybělený

od slunce. Cesta je vyznačena malinkými kovovými ukazateli, častěji však stopami červené barvy. Neočekávaně se zpoza skály ukáže dlouho očekávaný vrchol. Na něm je pravoslavný kovový kříž. Odtud je mezi roztrhanými mraky vidět celý poloostrov v celé jeho délce. Světlé body monastýrů. Upozorňovali nás: kvůli po-

hledu dolů hodí se přiblížit se až k úplnému kraji – poryv větru však může člověka shodit do propasti. Na samotné špici vrcholu můžeš stát jedině když se pevně držíš kříže. Na nás však takové zkoušky nepřišly. Větrík byl celkem slabý, teplé bundy, které jsi si nesli s sebou, nebyly potřeba, teplo bylo i v tričku. Na vrchol se vejde současně několik desítek lidí, asi tolik, kolik je neviditelných starců. A hle, i chrám Proměnění Páně, kde se shromáždí v posledním čase. Pomodlili se v tomto chrámku, který byl postaven koncem 19. století, zanechali jsme zde kadidlo a ikonky přivezené z Ruska. K místu, kde stojí chrám, se váže ještě jedna tradice. Zde byla v pohanských dobách gigantická socha Apollona. Když Matka Boží, cestující k Lazarovi (který vstal po čtyřech dnech z mrtvých) na Kypr, byla na moři, rozpoutala se hrozná bouře a loď vynesla na kamenitý břeh Athosu – tehdy se nazýval Apolloniada. Jenže jakmile přesvatá Bohorodice sestoupila z lodě na tuto zemi, modla Apollona se rozsypala na prach.

Bohorodice chodí po Athosu. 21. srpna 1903 mniši rozdávali almužnu u velkých vrat Panteleimonovského monastýru. Mnich Gavriil udělal fotografii a užasl. Na stříbrné fotografické destičce se objevila postava Boží Matky, která pokorně přijala krajíc požehnaného chleba! Nedlouho před tím spatřili Podivuhodnou Ženu ve skutečnosti. Po 95 letech nám tuto neuvěřitelnou fotografii daroval ruský monach Lazar. (*Viz foto na předchozí stránce.*)

Říká se, že se vrcholek Svaté Hory nachází mezi zemí a rájem. Každý, kdo sem vyšplhal, musí jednou sestoupit dolů... Sestupujeme tam, kde se po celé věky modlí monaši. Kde visí lampáda v Yvironu – zatím nepohnutě. Kde na způsob pohybu vesmíru krouží nad hlavami mnichů panikadilo a ohnivý kruh chorsu.

Vysvětlivka: kelie, kaliva = mnišský příbytek. Igumen = představený monastýru (tj. kláštera)

Pravoslavná církevní obec v Jihlavě

Narození Kristovo 2006 (2009)

Vydání 0,5